

Chojnacki, Jakub

Posłowie redaktora i współautora

Notatki Płockie 12/2-42, 62

1967

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POSŁOWIE REDAKTORA I WSPÓLAUTORA

Zadanie postawione mi przez Zarząd Towarzystwa Naukowego Płockiego było trudne do wykonania, tak ze względu na rozmiary pracy jak i termin jej realizacji. Okres bowiem od chwili decyzji Zarządu w sprawie wydawnictwa, do oddania go w ręce Czytelników wynosi zaledwie dwa miesiące.

Zależało także na tym, aby dane liczbowe ze statystyki miast były jak najaktualniejsze, tzn. według stanu w dniu 31 grudnia 1966 r. lub za 1966 r.

Z tymi trudnościami uporano się i wydawnictwo ukazuje się przed sesją Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej (27 kwietnia 1967 r.), poświęconą miastom naszego województwa, przede wszystkim miastom małym, które należy zaktywizować w dziedzinie gospodarki i kultury.

Oczywiście nie można by mówić o terminowym wydaniu zamierzonej publikacji, gdyby nie efektywna pomoc większości Prezydium Miejskich Rad Narodowych, do których zwrócono się pismem z dnia 25 lutego 1967 r. o nadesłanie opracowań o swoim mieście. Niestety — mimo ponownej prośby z 15 marca — nie nadesłało danych dwadzieścia miast, a mianowicie: Błonie, Brok, Chorzele, Garwolin, Grójec, Józefów, Łosice, Mogielnica, Mordy, Ożarów Mazowiecki, Przasnysz, Raciąż, Ryki, Serock, Skolimów-Konstancin, Sokołów Podlaski, Sulejówek, Wyszaków, Zielonka i Zuromin.

Wobec powyższego treść do not informacyjnych o tych miastach zaczerpnąłem (z niewielkimi zmianami i z dodaniem niektórych aktualnych danych statystycznych) z dzieła „Miasta Polskie w Tysiącleciu”, którego tom II ukazał się na półkach księgarskich już podczas realizacji niniejszej pracy.

Jeśli zaś chodzi o materiały nadesłane przez czterdzieści cztery miasta, to dla ich ujednoczenia i z uwagi na ograniczone rozmiary wydawnictwa byłem zmuszony materiały te w mniejszym lub większym stopniu przeredagować, skrócić lub uzupełnić, a także skonfrontować liczby i daty ze źródłami itp. Za te zmiany, przede wszystkim za skróty, serdecznie Autorów przepraszam.

Pragnę dodać, że wspomniane dzieło było także źródłem niektórych danych, włączonych do poszczególnych opracowań. Podobnie posłużono się Wielką Encyklopedią Powszechną PWN oraz Słownikiem Geografii Turystycznej Polski (1956—1959).

Również według dzieła „Miasta Polskie w Tysiącleciu” wydrukowano herby miast (oprócz Pruszkowa i Żyrardowa) opracowane naukowo i dokumentacyjnie przez Mariana Haisiga i Zygmunta Wdowiszewskiego przy udziale Mariana Gumowskiego. Osiemnaście miast: Brwinów, Chodaków, Dęblin, Jeziorna, Józefów, Legionowo, Marki, Milanówek, Ożarów Mazowiecki, Piastów, Ryki, Skolimów-Konstancin, Sulejówek, Tłuszcz, Ursus, Wołomin, Żąbki i Zielonka — herbów nie posiada.

Nakłady inwestycyjne w latach 1961—1965 na mieszkańca miast stanowiących powiaty miejskie oraz powiatów (łącznie z danym miastem powiatowym) pochodzą z wydawnictwa Głównego Urzędu Statystycznego: „Nakłady inwestycyjne według powiatów 1961—1965” (Statystyka Regionalna, zeszyt 4). Warto zwrócić uwagę na metodologię tej pracy.

Źródłem dla danych o powierzchni powiatów był „Rocznik Statystyczny 1966”.

Ilość miast i osiedli według stanu w dniu 1 stycznia 1967 r. oraz ich obecne nazwy opublikowano na podstawie Dziennika Ustaw nr 52/1966 i wykazu jednostek administracyjnych województwa warszawskiego opracowanego przez Wydział Organizacyjno-Prawny Prezydium Warszawskiej WRN (Warszawa — luty 1967 r.).

Ludność w 64-ch miastach podałem (stan w dniu 31 grudnia 1966 r.), na podstawie pisma I-45-1 z dnia 14 marca 1967 r. dyrektora Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Warszawie, przy czym miasta ponad 10.000 mieszkańców (jest ich 31) uszeregowano według kolejności.

Rozdział „Dawne miasta Mazowsza” opracowałem w oparciu o wydawnictwo „Miasta Polskie w Tysiącleciu” oraz Wielką Encyklopedię Powszechną PWN. Takich „dawnych”, tj. „byłych” miast jest w woj. warszawskim ogółem 75. Spośród nich historia „przekwalifikowała”: 5 na osiedla (Kobyłka, Łaskarzew, Tarczyn oraz Podkowa Leśna i Wesola — przy czym dwa ostatnie osiedla formalnie miastami — nie były), 59 na wsie gromadzkie (siedziby Gromadzkich Rad Narodowych), a 11 na wsie zwykłe. Z uwagi na krótki termin wydawnictwa nie można było uaktualnić liczby ich mieszkańców z wyjątkiem osiedli oraz dawnych miast w pow. płockim (źródło: Pow. Inspektorat Statystyczny — Rocznik Statystyczny pow. płockiego 1966 r.).

Odnosnie położenia geograficznego tych dawnych miast należy stwierdzić, że było ich: po osiem w pow. garwolińskim i mińskim, po pięć — w pow. siedleckim i żuromińskim, po cztery — w pow. otwockim, ryckim i węgrowskim, po trzy — w pow. gostynińskim, grójeckim, płockim, płońskim, sokołowskim i wołomińskim, po dwa — w pow. mławskim, ostrowskim, piaseczyńskim, pruszkowskim, sochaczewskim i wyszkowskim oraz po jednym — w pow. ciechanowskim, grodziskim, łosickim, makowskim, nowodworskim, ostrołęckim i pułtuskim.

Gorąco dziękuję — w imieniu Zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego — Wszystkim, szczególnie Przewodniczącym i Sekretarzom Prezdydium Miejskich Rad Narodowych, którzy życzliwie ustosunkowali się do inicjatywy Towarzystwa Naukowego Płockiego i przesyłając w terminie odpowiednie materiały, przyczynili się do opracowania niniejszego numeru „Notatek Płockich”.

JAKUB CHOJNACKI

Wiceprezes Zarządu TNP

Z-ca Przewodniczącego Prezydium MRN